

PRÁVNE VZŤAHY - ÚČASTNÍCI OBČIANSKOPRÁVNÝCH VZŤAHOV

LITERATÚRA:

1. HISTÓRIA OBČIANSKEHO PRÁVA

Občianske právo patrí k základným a najstarším právnym odvetviám v histórii práva. Vzniklo v podmienkach starého Ríma, odkiaľ pochádza aj jeho názov – *ius civile*, ktorý sa používa doteraz. *Ius civile* sa postupným vývojom stalo základom rímskeho súkromného práva, v rámci ktorého vznikli pomerne dokonalé, abstraktné právne inštitúty, akými sú vlastnícke právo, držba, kúpna zmluva, nájom, darovanie, dedenie atď. Nielen termíny, ale aj formy týchto právnych vzťahov a inštitútov pretrvali viac ako dve tisícročia. Stalo sa tak v dôsledku tzv. recepcie rímskeho práva, ku ktorej v západnej a strednej Európe došlo v období medzi 12. a 16. storočím. Rímske súkromné právo a rímsko právna kultúra vôbec ovplyvnili v kontinentálnej Európe všetky veľké občianskoprávne kodifikácie 19. storočia.

Zásadné zmeny ekonomického, sociálneho i politického systému zamerané na vytvorenie trhového hospodárstva a politickej plurality, ktoré v našej spoločnosti v posledných rokoch nastávajú, vo svojich dôsledkoch znamenajú vytvorenie kvalitatívne iných vzťahov upravených právom. Tento proces premien sa priamo dotýka vo všetkých smeroch aj sféry majetkových vzťahov tovarovo-peňažnej povahy, prípadne aj s nimi súvisiacich osobných a osobno majetkových vzťahov. Zmenou charakteru uvedených vzťahov vznikla potreba ich novej optimálnej právnej regulácie a súčasne s tým sa nastoľuje otázka nového chápania i formovania, resp. vymedzenia miesta, povahy a funkcie tých právnych odvetví, ktoré sa uplatňujú v tejto oblasti vzťahov upravených právom. Medzi týmito právnymi odvetviami má osobitnú úlohu občianske právo, ktoré je funkčne, metódou, princípmi a prostriedkami právnej úpravy tradične usporiadané mať kľúčové postavenie.

Občianske právo upravuje majetkové a s nimi súvisiace osobné a osobno -majetkové vzťahy fyzických osôb

Takémuto vymedzeniu rozsahu občianskoprávnej úpravy v zásade zodpovedá aj vymedzenie rozsahu vecnej pôsobnosti Občianskeho zákonníka v § 1 ods. 2, kde sa uvádza, že Občiansky zákonník upravuje majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi nimi a štátom, ako aj vzťahy „vyplývajúce z práva na ochranu osôb“.

2. PRAMENE A SYSTÉM PRÁVA OBČIANSKEHO PRÁVA

V súlade s najnovšími poznatkami všeobecnej teórie práva o význame pojmu a výrazu „pramene práva“ treba rozlišovať najmä pramene tvorby práva a pramene práva vo formálnom zmysle (formálne pramene práva). Prameňmi tvorby práva (materiálne pramene práva) sa pritom rozumie širší spoločenský kontext vytváraný ekonomickými, politickými, ideologickými a spoločenskými podmienkami a faktormi, z ktorých priamo či sprostredkované vyviera obsah práva. Pokiaľ je reč o prameňoch občianskeho práva, ide o pramene vo formálnom zmysle, ktorými treba vo všeobecnosti rozumieť záväzné právne pravidlá vydané v štátom predpísanej a uznanej forme.

Prameňmi občianskeho práva vo formálnom zmysle sú právne normy upravujúce spoločenské vzťahy, ktoré tvoria predmet občianskeho práva. Keďže v Slovenskej republike platí výlučne písané právo, tieto právne normy sú výsledkom normotvornej činnosti štátu a sú vyjadrené v právnych predpisoch. Primerane tomu sa často za pramene práva označujú právne predpisy, t.j. zákony, vyhlášky, nariadenia vlády, atď. Pritom pre občianskoprávne predpisy je charakteristické, že jednotlivo obsahujú vždy viac právnych noriem.

Z okolností, že naše občianske právo je písaným právom ďalej vyplýva, že jeho prameňom je iba normatívny právny akt, a nie právna obyčaj či tzv. právotvorný precedens (sudcovské právo). Napriek tomu, že u nás súdy svojimi rozhodnutiami právo netvorí, publikované zovšeobecnené poznatky a skúsenosti súdov však nepochybne ovplyvňujú interpretačnú a aplikačnú prax pri používaní občianskoprávných noriem.

3. PRAMENE OBČIANSKÉHO PRÁVA

a. Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorá priamo obsahuje niektoré základné ustanovenia občianskeho práva.

Sú to najmä ustanovenia o hospodárskom zriadení (čl. 55), o vlastníckom práve (čl. 20), o výlučnosti vlastníctva Slovenskej republiky (čl. 4) a niektoré ustanovenia druhej hlavy ústavy o základných práva a slobodách občanov.

b. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení zákonov č. 58/1969 Zb., č. 131/1982 Zb., č. 94/1988 Zb., č. 188/1988 Zb., č. 87/1990 Zb., č. 105/1990 Zb., č. 116/1990 Zb., č. 87/1991 Zb., č. 509/1991 Zb., č. 264/1992 Zb., č. 278/1993 Z.z., č. 249/1994 Z.z., č. 153/1997 Z.z., č. 211/1997 Z.z., č. 252/1999 Z.z., č. 218/ 2000 Z.z., č. 261/2001 Z.z., č. 281/2001 Z.z., č. 23/2002 Z.z., č. 34/2002 Z.z., č. 95/2002 Z.z., č. 184/2002 Z.z., č. 215/2002 Z.z., č. 526/2002 Z.z., č. 504/2003 Z.z., č. 515/2003 Z.z., č. 150/2004 Z.z., č. 404/2004 Z.z., č. 635/2004 Z.z., č. 171/2005 Z.z., č. 266/2005 Z.z. a č. 336/2005 Z.z.

Z uvedeného výpočtu noviel je zrejmé, že Občiansky zákonník z roku 1964 bol viackrát zmenený a doplnený. Z týchto noviel mali najväčší význam zákon č. 131/1982 Zb. a zákon č. 509/1991 Zb. V prvom prípade išlo o rozsiahlu novelizáciu uskutočnenú však v rámci existujúcej „úzkej“ koncepcie Občianskeho zákonníka. V súlade s požiadavkami praxe i teórie však boli vykonané aj niektoré inštitucionálne zmeny. Nové ustanovenia sa týkali najmä susedských práv, držby, vydržania, vecných bremien, vydedenia a ďalších. Naproti tomu v prípade zákona č. 509/1991 Zb. išlo o rozsahom veľmi veľkú a obsahom ďalekosiahlu novelizáciu, ktorá zmenila doterajšiu koncepciu i systematiku Občianskeho zákonníka, pričom sa zmenilo alebo doplnilo asi 80% jeho doterajšieho textu.

c. Vykonávacie predpisy k Občianskemu zákonníku .

Najdôležitejšie z nich sú:

- nariadenie vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka,
- zákon č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia,
- vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 79/1996 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení vyhlášky č. 72/1997 Z.z., č. 533/2001 Z.z., č. 647/2004 Z.z.

d. súvisiace právne predpisy s Občianskym zákonníkom

K nim patria:

- Občiansky súdny poriadok,
- zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok),
- zákon o konkurze a vyrovnaní,
- zákon o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok),
- zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom,
- zákon o rodine a
- zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).

4. OBČIANSKO PRÁVNE VZŤAHY A ÚČASTNÍCI OBČIANSKO PRÁVNÝCH VZŤAHOV

a. Objekty občianskoprávneho vzťahu

Je to k čomu smerujú práva a povinnosti subjektov. Objektom právneho vzťahu môžu byť: veci hnutelné i nehnuteľné.

Nehnutelnosť nazývame pozemky a stavby spojené so zemou a pevným základom, pričom stavba nie je súčasťou pozemku. Pozemok má samostatný právny režim.

Hnuteľnými vecami sú ovládateľné hmotné predmety. Ak sa hnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo prevzatím veci ak nie je účastníkovi dohodnuté inak. Ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo vkladom do katastra nehnuteľností na základe osobných predpisov a je to zákon katastrálny.

b. Subjekty občiansko-právnych vzťahov

Účastníkmi právneho vzťahu sú osoby, ktorým vznikajú práva a povinnosti, **či už jednotlivci (FO, občania), alebo kolektív ľudí (štát, štátne orgány, PO) a ktoré majú právnu subjektivitu.**

Spôsobilosť na právne úkony = právna subjektivita zahŕňa:

-spôsobilosť na práva a povinnosti (vzniká narodením a zaniká smrťou (vyhlásením za mŕtveho))

-spôsobilosť na právne úkony – spôsobilosť zakladať práva a povinnosti vlastným právnym konaním (obmedzenia: veková hranica, duševná spôsobilosť)

-deliktuálna spôsobilosť – spôsobilosť niesť právne následky za porušenie právnych povinností

-procesná spôsobilosť – spôsobilosť účastniť sa konania, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach

Štát – účastník medzinárodných právnych vzťahov, vzťahov voči občanom (základné práva a slobody, občianstvo), vzťahov vyplývajúcich zo štátneho vlastníctva

Štátne orgány – účastníci vzťahov v oblasti správneho práva (majú postavenie PO, keď spravujú štátny majetok alebo zamestnávajú ľudí)

Účastníkmi občianskoprávnych vzťahov sú:

1. občania (fyzické osoby)
2. právnické osoby

Fyzické osoby

Fyzické osoby majú v občianskoprávnych vzťahoch dvojakú spôsobilosť

1. spôsobilosť byť subjektom (účastníkom) občianskoprávnych vzťahov,
2. spôsobilosť na občianskoprávne úkony.

Fyzické osoby /par.7 Obč.zákonníka/

Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé.

Spôsobilosť fyzickej osoby je :

- **vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.**

Plnoletosť sa nadobúda :

- **dovŕšením osemnásteho roku.**

- **pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva. Takto nadobudnutá plnoletosť sa nestráca ani zánikom manželstva ani vyhlásením manželstva za neplatné.**

Spôsobilosť na právne úkony, t.j. spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať všetky práva a povinnosti v plnom rozsahu, vzniká až plnoletosťou, pokiaľ táka osoba nie je v spôsobilosti obmedzená alebo pozbavená. Spôsobilosť na právne úkony predpokladá určitú psychickú resp. rozumovú (rozpoznávaciu) a vôľovú (ovládaciu) vyspelosť, a tá sa spravidla rozvinie plnoletosťou. Okamihom narodenia má každá fyzická osoba spôsobilosť na práva a povinnosti, resp. spôsobilosť mať práva a povinnosti (má právnu subjektivitu). Pre všetky fyzické osoby je táto spôsobilosť rovnaká a nemôže byť obmedzená.

Aj počaté dieťa (nasciturus) má túto spôsobilosť pod podmienkou, že sa narodí živé, i keď za chvíľu po pôrode zomrie. Praktické to môže byť pri dedení obdarovaní, pri poisťnej udalosti, z ktorej mu vzniká právo na plnenie. K dieťaťu ešte nenarodenému, ale už počatému, možno určiť aj otcovstvo súhlasným vyhlásením rodičov (§ 53 ZR)

Osobnú úpravu o spôsobilosti občana mať v pracovnoprávných vzťahoch práva a povinnosti má Zákonník práce. Táto spôsobilosť (včítane spôsobilosti vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať tieto práva a brať na seba povinnosti - pracovnoprávna spôsobilosť) **vzniká zásadne dovŕšením 15. roku veku.**

Plnoletosť sa zásadne nadobúda dovŕšením osemnásteho roku veku. Výnimočne sa môže nadobudnúť aj skôr, a to na základe uzavretia manželstva po dovŕšení šestnásteho roku veku. Súd podľa § 13 ods. 1 Zákona o rodine môže výnimočne z dôležitých dôvodov povoliť maloletému staršiemu ako šestnásť rokov uzavretie manželstva. Aj v prípade uzavretia manželstva maloletým starším ako šestnásť rokov bez povolenia súdu sa nadobudnutá plnoletosť ne stráca ani vyhlásením takeého manželstva za neplatné, ne stráca sa ani zánikom manželstva. Osoba mladšia ako šestnásť rokov takýmto spôsobom vôbec nemôže nadobudnúť plnoletosť, lebo u nej by manželstvo nevzniklo (**non matrimonium**).

Ustanovenie § 8 ods. 2 veta prvá sa v právnej praxi vykladá tak, že fyzická osoba dovŕšuje osemnásť rokov veku počiatkom (t.j. 0,00 hod.) toho dňa, ktorý svojím číslom a mesiacom zodpovedá dňu, keď sa pred osemnástimi rokmi narodil

Maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôľovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku.

Maloletí majú zo zákona obmedzenú spôsobilosť na právne úkony. Spôsobilí sú na také právne úkony, ktoré sú primerané ich rozumovej a vôľovej vyspelosti, závislej od ich veku. Hľadiska pre stanovenie tejto spôsobilosti treba chápať objektívne so zreteľom na rozumovú a vôľovú vyspelosť všeobecne predpokladanú aj u iných maloletých určitého veku. Individuálne schopností nie sú z tohto hľadiska relevantné.

Aj táto obmedzená spôsobilosť maloletého môže byť rozhodnutím súdu ďalej obmedzená (§ 10 ods. 2), alebo maloletý môže byť spôsobilosti celkom pozbavený (§ 10 ods. 1).

Absolútne neplatné sú tie právne úkony maloletých, na ktoré maloletí nemajú spôsobilosť (§ 38 ods. 1).

Právne úkony, na ktoré maloletí nemajú spôsobilosť, robia za nich ich zákonní zástupcovia (§26), pričom na nakladanie s ich majetkom v nie bežných veciach je potrebné aj schválenie súdu (§ 28).

V ustanovení § 422 ods. 1 je osobitne upravená zodpovednosť maloletých za spôsobenú škodu. Osobitné ustanovenie o spôsobilosti občana mať pracovnoprávnu spôsobilosť má Zákonník práce v § 1; vzniká zásadne dovŕšením pätnásteho roku veku. Trestná zodpovednosť vzniká dovŕšením štrnástich rokov (§ 11 Trestného zákona).

Smrťou táto spôsobilosť zanikne. Ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jej smrť inak. Za mŕtvu súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

Okamihom smrti spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti zanikne. Smrť, jej čas a príčina sa zisťuje, prehliadkou mŕtveho v súlade so súčasnými poznatkami lekárskej vedy. Osoba sa považuje za

mŕtvu, ak lekár zistí, že došlo k trvalému zastaveniu dýchania a srdcovej činnosti. Osoba sa považuje za mŕtvu aj vtedy, ak dôjde k nezvratnému vyhasnutiu všetkých funkcií celého mozgu. Lekár alebo odborné konzílium sú povinní ihneď spísať zápisnicu o určení momentu smrti. Lekár, ktorý robil prehliadku mŕtveho (resp. zdravotnícke zariadenie v prípade nariadenia pitvy) je povinný bez meškania oznámiť úmrtie príslušnému obvodnému úradu, ktorý vedie matriku. / o zdravotnej starostlivosti v upravujúci postup pri úmrtí.)

Pokiaľ smrť fyzickej osoby nemožno zistiť prehliadkou mŕtveho a vydaním úmrtného listu, rozhodne súd o vyhlásení takej osoby za mŕtvu, a to na základe návrhu toho, kto má na veci právny záujem (napr. dedičia, pozostalý manžel a pod.).

V občianskom súdnom konaní (podľa § 195 a nasl. Obč.súd. poriadku.) súd, príslušný môže vyhlásiť fyzickú osobu za mŕtvu. Urobí tak, ak :

a) zistí jej smrť na základe iných dostupných dôkazných prostriedkov než prehliadkou mŕtvol a vydaním úmrtného listu. V takomto prípade súd vydá rozhodnutie, ktorým vyhlási fyzickú osobu za mŕtvu, a vo výroku rozsudku určí aj deň jej smrti.

b) u nezvestnej fyzickej osoby vzhľadom na všetky zistené okolnosti daného prípadu sa dá usúdiť; že už nežije. Súd nezvestnej osobe ustanoví opatrovníka a v jednoročnej (tzv. ediktálnej) lehote vyzve nezvestného, aby sa prihlásil, a tiež každého, kto o ňom vie, aby podal o ňom správu, pričom súd vykoná potrebné šetrenia. Po márnom uplynutí stanovenej lehoty súd vydá rozsudok o vyhlásení za mŕtveho, v ktorom uvedie deň smrti (napr. v prípade explózie lietadla, v ktorom sa nezvestný viezol), alebo deň, ktorý nezvestný neprežil (napr. keď vojak po skončení vojny zostal nezvestný). Súd svoje rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho zruší ak zistí že taká osoba žije, alebo v rozhodnutí opraví deň smrti, ak dodatočne zistí iný deň jeho smrti.

Pokiaľ sa nedá preukázať, ktorá z viacerých osôb umrela skôr (čo môže byť právne významné najmä pri dedení), má sa za to, že všetky zomreli naraz.

Obmedzenie a pozbavenie spôsobilosti fyzickej osoby

Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

Pozbaviť alebo obmedziť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony môže iba súd v konaní podľa § 186 až 191 O.s.p.

Predpokladom pozbavenia spôsobilosti na právne úkony je, že:

- a) fyzická osoba trpí duševnou poruchou,
- b) duševná porucha je dlhodobejšieho charakteru, nie je len prechodná,
- c) fyzická osoba nie je vôbec schopná robiť právne úkony v dôsledku duševnej poruchy.

Súdom ustanovený opatrovník (§ 27 ods. 2, 3) robí všetky právne úkony za osobu pozbavenú spôsobilosti na právne úkony. Zákon o rodine upravuje, kto je zákonným zástupcom maloletého dieťaťa (§ 27 ods. 1) a to aj v prípade, ak toto bolo pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Absolútne neplatné sú tie právne úkony, ktoré urobila sama osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony (§ 38 ods. 1).

Súd obmedzí fyzickej osobe spôsobilosť na právne úkony, ak táto osoba je schopná robiť len niektoré právne úkony v dôsledku:

- a) duševnej poruchy, ktorou trpí a ktorá nie je len prechodná,
- b) nadmerného požívania (opakovaného) alkoholických nápojov,
- c) nadmerného požívania omamných prostriedkov,
- d) nadmerného požívania (opakovaného) jedov

Súd vo svojom rozhodnutí o obmedzení spôsobilosti na právne úkony súčasne určí aj rozsah tohto obmedzenia a to buď pozitívne (uvedie, ktoré právne úkony, prípadne do akej hodnoty môže fyzická osoba robiť) alebo negatívne (uvedie, ktoré právne úkony fyzická osoba robiť nemôže).

Osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony súd ustanoví opatrovníka (§ 27 ods. 2, 3), ktorý za ňu robí tie právne úkony, v ktorých bola obmedzená. Zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide (§ 22 ods. 2).

Ak by fyzická osoba urobila právny úkon, na ktorý súd obmedzil jej spôsobilosť, išlo by o absolútne neplatný právny úkon (§ 38 ods. 1).

Spôsobilosť osoby na uzavretie manželstva treba posúdiť vždy samostatne podľa § 14 Zákona o rodine.

Pozbavením i obmedzením spôsobilosti na právne úkony sa sleduje tak ochrana osoby, ktoré nie sú

spôsobilé obstarávať svoje veci buď vôbec alebo náležite, ako aj ochrana tretích osôb, ktoré s nimi môžu prísť do styku v rámci občianskoprávných vzťahov

Súd svoje rozhodnutie o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti na právne úkony zmení prípadne zruší, ak sa zmenili alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré došlo k pozbaveniu alebo obmedzeniu spôsobilosti.

Pokiaľ by sa neskôr ukázalo, že pre pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neboli podmienky, súd vydaný rozsudok zruší (§ 190 O.s.p.).

Osobitné ustanovenie o pozbavení a obmedzení spôsobilosti na právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch má Zákonník práce v§ 12.

K otázke straty spôsobilosti na právne úkony v oblasti rodinnoprávných vzťahov pozri aj § 57 ods. 2 a § 64 ods. 2 ZR

Ochrana osobnosti

Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Právo na ochranu osobnosti (tzv. osobnostné právo) prináleží každej fyzickej osobe. Výpočet jednotlivých zákonom chránených zložiek osobnosti sa tu uvádza príkladmi. Takže popri práve na ochranu života, zdravia, občianskej cti, svojho mena a prejavov osobnej povahy, možno sem radiť aj právo na ochranu osobnej slobody, osobného súkromia, svojej podoby, pseudonymu atď. Intímna sféra osobnosti občana je vo svojej podstate chránená, preto aj pravdivé tvrdenia zasahujú neoprávnene do tejto sféry.

Z hľadiska poskytnutia ochrany nie je významné, či neoprávnený zásah bol spôsobený zavinene či nezavinene, alebo vedome či nevedome. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov, stačí že neoprávnený zásah bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo narušenie chránených práv osobnosti fyzickej osoby.

Za neoprávnený zásah sa nepovažuje kritika, ak je pravdivá a súčasne svojou formou primeraná. Neoprávneným zásahom nie sú ani podnety, upozornenia a sťažnosti urobené primeraným spôsobom, adresované príslušným orgánom.

Osobný prostriedok právnej ochrany poskytujú § 19 a 20 zákona č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch, v znení skorších predpisov, tým, že poskytujú právo na opravu proti nepravdivému či pravdu skresľujúcemu údaju, ktorý sa dotýka cti fyzickej osoby. V prípade právnickej osoby ide o právo na opravu údajov dotýkajúcich sa jej dobrej povesti

Pri neoprávnenom použití názvu právnickej osoby alebo pri neoprávnenom zásahu do dobrej povesti právnickej osoby, možno sa domáhať ochrany na súde podľa § 196 ods. 2. Pri neoprávnenom používaní občianskeho mena sa možno domáhať ochrany podľa § 12 Obchodného zákonníka.

Podľa Zákonníka práce sa pracovník môže domáhať ochrany na súde v súvislosti s posudkom o jeho pracovnej činnosti alebo v súvislosti s potvrdením o jeho zamestnaní (§ 60).

Právnické osoby

Právnickými osobami sú:

- združenia fyzických alebo právnických osôb (obchodné spoločnosti, družstvá)
- účelové združenia majetku, (napr.: fondy, majetky)
- jednotky územnej samosprávy (obce a mestá)
- iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon (napr.: vysoká škola).

Základné náležitosti vzniku právnických

- sídlo právnickej osoby
- zápis do príslušného registra (obchodný alebo živnostenský)
- názov právnickej osoby
- písomná zmluva (najmä spoločenská zmluva pri obchodných spoločnostiach) alebo zakladateľská listina
- základný majetok (tzv. základné imanie)

Právnické osoby vystupujú v občianskoprávných vzťahoch svojím menom a majú aj občianskoprávnu majetkovú zodpovednosť. Za právnické osoby konajú ich štatutárne orgány v rámci svojich oprávnení a uložených povinností.

Právnické osoby zaväzujú úkony ich štatutárnych orgánov, aj keď tieto prekročili medze svojho oprávnenia a ide pritom o úkony, ktoré právnická osoba bežne vykonáva a občan nemohol vedieť, že štatutárny orgán prekročil svoju pôsobnosť. Napríklad v predajni sa zaviazal prepravnú službu, ktorú právnická osoba obvykle vykonáva, pracovník, ktorý na vykonanie objednávky nie je oprávnený. Občan však o jeho nekompetentnosti v uvedenom smere vedieť.